

سبقت‌گاری

اُستادانه

همانند یک اُستاد یاد بگیرید!

سوالات آخر فصل کتاب تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

دکتر محمد مصطفی اسعدی

فهرست مطالب

۲.....	فصل اول:
۴.....	فصل دوم:
۶.....	فصل سوم:
۸.....	فصل چهارم:
۱۱.....	فصل پنجم:
۱۳.....	فصل ششم:
۱۵.....	فصل هفتم:

۱- ابعاد اهمیت مطالعه درس تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی را به اختصار بیان کنید.

فراموشی هویت ملی و دینی چنان پرپهنه است که ابعاد گوناگون حیات ملتی را درگیر می‌سازد. اگر کشوری فرهنگ و تمدن خود را فراموش کند، دیگر از مفاخر علمی خود الگو نمی‌گیرد و حتی آنان را در فرسایش زمان از یاد می‌برد. مردم یک سرزمین با فراموش کردن هویت تاریخی و تمدنی خود ممکن است تمامیت ارضی خود را بیازند.

۲- ضمن بیان یکی از تعاریف تاریخ، گونه‌های کاربرست واژه را برشمارید.

تاریخ: پدیده تاریخی که در بستری از زمان وقوع یافته و به عنوان یک رویداد یا واقعه شناخته میشود. اصناف انسان، دستاوردهای انسان، رویداد.

۳- ضمن تعریف واژه فرهنگ، نظامات فرهنگ را نام ببرید.

فرهنگ در ادبیات فارسی به معنای پیش کشیدن رفعت و شکوه نمایی است. برخی تعاریف فرهنگ: زندگی عقلانی، خلیات و ذاتیات یک جامعه و بومی یک ملت.

نظام باورها و نگرش‌ها، نظام ارزش‌ها و گرایش‌ها، نظام رفتارها و آداب و رسوم، نظام نمادها.

۴- امروزه مسایل فرهنگی در چه حوزه‌ها و موضوعاتی مورد توجه قرار می‌گیرد؟

نهادهای، محصولات، هنر و رسانه.

۵- چه عواملی باعث ثبات و ماندگاری تمدن می‌گردد؟

امنیت، جهانگردی، همبستگی و یکپارچگی، اخلاق و قانونمداری، رفتن نسبی.

۶- عوامل انحطاط و سقوط تمدن را بنویسید.

ظلم و تبعیض و بی عدالتی، تحمل گرایی و اشرافی‌گری، ضعف قوای نظامی، رکود علمی، تزلزل نهاد خانواده.

۷- اجزا و اضلاع هر تمدن را بنویسید.

ادبیات، سازمان سیاسی، قانون، علم، دین، هنر، قوای نظامی، اقتصاد و صنعت، شهرسازی و معماری.

۸_ فرهنگ و تمدن اسلامی را به صورت مجزا تعریف کنید.

فرهنگ یکی از عوامل پیدایش تمدن است. در واقع فرهنگ خاص است و می‌تواند بدون ایجاد یک تمدن در میان یک قوم تصویر شود.

تمدن عام است و معلول یک فرهنگ تمدن ساز است.

۹_ توضیح دهید چه نسبتی میان تاریخ و فرهنگ وجود دارد؟

هر فرهنگی از دوران تاریخی برمی‌آید. در واقع تاریخ و فرهنگ مکمل یکدیگر هستند و تاریخ بستری برای ایجاد فرهنگ است.

۱۰_ آیا میتوان فرهنگ و تمدن اسلامی را فرهنگ و تمدن عربی یا اعراب دانست؟ چرا؟

تولد فرهنگ اسلامی در سرزمین عربی بود اما رشد و شکل‌گیری تمدن آن محدود به این سرزمین نماند و سرزمین‌ها و اقوام مختلفی را در بر گرفت. از طرف دیگر این فرهنگ برای قومیتی خاص نیست و ارزش‌ها و هنجارهای در این فرهنگ زبانی تعریف نمی‌شود.

۱۱_ آیا میتوان فرهنگ و تمدن اسلامی را تمدن مسلمانان دانست؟

معنا و مفهوم تمدن اسلامی انطباق همه جانبه اضلاع آن با فرهنگ اسلامی نیست و تمدن اسلامی تمدنی برخاسته از فرهنگ اسلامی است که توسط امت اسلامی به عرصه ظهور رسیده است؛ یعنی نرم افزار تمدن اسلامی، فرهنگ اسلامی است و بخش سخت افزاری آن توسط مردمان و حاکمانی پدید آمده که ممکن است التزام همه جانبه به اسلام نداشته باشند.

۱- چرا فرهنگ و تمدن اسلامی در یک منطقه ضعیف تمدنی سربر آورد؟

فارغ از اینکه سرزمین حجاز و شهر مکه و کعبه پیشینه کهن چندهزارساله در تاریخ انبیا دارند، گویا خداوند چنین اراده فرمود تا هم مردمان این منطقه و هم مردمان مراکز بزرگ تمدنی معجزه فرهنگی آن را دریابند.

۲- نمونه‌های رویکرد معنویت‌گرا در فرهنگ اسلامی را برشمارید.

باور به توحید و حق الله میتواند باور به حق الناس را ذیل خود ایجاد کند. فرهنگ اسلامی به مسلمانان می‌آموزد که در ارتباط با جهان پیرامون خود، قبل از هر چیز خدا را در نظر بگیرند.

۳- در رویکرد وحدت‌گرای فرهنگ اسلامی، جایگاه اقلیت‌های دینی چگونه تعریف می‌شود؟

قرآن کریم اهل کتاب را دعوت می‌کند تا در موضوعات مشترکی مانند خداپرستی و دوری از شرک هم افزایی داشته باشند. در واقع رویکرد اسلام رویکردی تعاملی است. اقلیت‌ها آزاد هستند تا براساس آموزه‌های دینی خود رفتار کنند.

۴- جایگاه عقل در فرهنگ اسلامی را توضیح دهید.

از آن با عنوان محبوبترین مخلوق خدا، دوست هر انسان و حجت میان بنده و خدا یاد شده است.

۵- نمونه‌هایی از ارزش‌گذاری کار و عمل در فرهنگ اسلامی را بیان کنید.

لزوم بهره‌مندی از طبیعت، تلاش برای خانواده همسان جهاد در راه خدا، برترین جزء عبادت و کسب حلال، تلاش شرط قبولی دعا.

۶- جمع‌گرایی در فرهنگ اسلامی به چه معناست؟

پرهیز از فردگرایی و انزوای اجتماعی. ارتباط با آحاد جامعه ایرانی ارزشمند شناخته می‌شود.

۷- نمونه‌هایی از پیشرفت‌گرایی در فرهنگ اسلامی را تبیین کنید.

پیشرفت همراه با عدالت ارزش‌گذاری می‌شود تا جامعه بشری از هرگونه استعمار و استکبار و استبداد محفوظ بماند.

۸- مهم‌ترین مسئله در آینده‌گرایی فرهنگ اسلامی را بنویسید.

آموزه مهدویت.

۹_ ابعاد جذب نقاط مثبت تمدن های دیگر در فرهنگ اسلامی را بنویسید.

جان و مال انسان ها را محترم می شمارد، غضب هیچ سرزمین و خانه ای را مجاز نمی داند، نیکی و عدالت ورزی به غیر مسلمانان را ارزش می داند.

۱۰_ تمدن ایرانی چه تاثیراتی بر تمدن اسلامی داشته است؟

حکومت کهن ایران تمدنی پیشرفته و عظیم داشته است و ابعاد گوناگون مانند سازمان وسیع حکومت و تشکیلات اداری، تشکیلات وسیع نظامی و هنر و معماری داشته است. مسلمانان تحت تاثیر فرهنگ و هنر و معماری ایرانیان قرار گرفتند و از آن استفاده کردند و حتی آن را رونق دادند.

۱۱_ ابعاد نقش علمی مسلمانان در تاریخ تمدن اسلامی را بیان کنید.

سیاست گذاری ها، ارج گذاری ها، هزینه کردها.

۱۲_ برخی از تالیفات مسلمانان در زمینه علوم انسانی را نام ببرید.

المیزان، البیان، کشف الاسرار، الاشارات و التنبيهات، فضل العلم.

۱۳_ توضیح دهید که بر اساس چه نگرشی تمام علوم، اسلامی و دینی شمرده می شود؟

به علت نقش مهمی که مسلمانان در حفظ میراث علمی، تصحیح علوم، تکمیل علوم، تاسیس علوم جدید و ابتکارات و اختراعات داشته اند.

۱۴_ برخی اختراعات مسلمانان که غربیان بدان ها اشاره کرده اند را ذکر نمایید.

تصویر ساکن، لعاب قلع، الک و صافی، شیشه رنگی، الکل مقطر، شراب مقطر و ...

